

Voor de vergadering M&F van 12 juni had ik deze [2017 06 12 dhr. De Wildt prov. forten en grondwater definitief.pdf](#) (2MB) inspraaknotitie ingezonden. Helaas moest ik verstek laten gaan. Het document is zeker verhelderend voor de commissieleden RW&W omdat het voortbestaan van de forten ervan afhangt. U mag mij erover bevragen maar ik zal het nu niet als inspraak gebruiken.

Voorzitter, geachte leden en portefeuillehouders provinciale staten Noord-Holland.

32 jaar terug kreeg ik de sleutel van het fort bij Marken-Binnen, maar had nog nooit van de Stelling van Amsterdam gehoord. Inmiddels heb ik een en ander bijgeleerd en durf te zeggen dat ik op weinig vragen aangaande dit werelderfgoed met mijn mond vol tanden zal staan. Ik zou hier kunnen spreken als secretaris van de Stichting Militair Erfgoed Groot Amsterdam, maar dat doe ik niet. Ik spreek u aan als wereldburger. De Stelling van Amsterdam is niet van u als overheid maar van u en mij als burger. Nederland heeft iets wat uniek is op aarde, een hoofdstad die verdedigd werd door een ring van water. Ze heeft het overgedragen aan UNESCO en beloofd dit ongeschonden voor het nageslacht te bewaren.

UNESCO heeft een internationale raad die waakt over de monumenten en de locaties, ICOMOS. ICOMOS gebruikt voor die instandhouding locatiehouders en voor de Stelling van Amsterdam is dat de provincie Noord-Holland. Deze moeten waken over de Uitzonderlijke Universele Waarden ofwel de “kernwaarden”. Voor de Stelling van Amsterdam zijn dat:

Het Watermanagementsysteem. Het gebied tussen de hoofdverdedigingslijn is zo’n 1,5 km breed bij Beverwijk en tot wel 10 km breed in de Beemster. De breedte was afhankelijk van de mogelijkheden om het water zodanig te beheersen dat het niet doorrijdbaar of doorvaarbaar was. Waterstaatkunde van ruim 100 jaar terug om bewondering voor te hebben.

Militaire werken. De forten vallen op maar zouden, ondanks de voor die tijd ongekeerde vuurkracht, niets zijn zonder de inundaties. Ze waren er hoofdzakelijk om de accessen in de inundaties en het watersysteem te beschermen. Bovendien waren er tussen de forten veel batterijen die vanuit de forten werden bemand. Gedekte wegen waren vooral in het smalle inundatiegebied tussen het fort bij Veldhuis en het Noordzeekanaal belangrijk. Zo kon men zich ongezien door een vijand verplaatsen. Als communicatie (de telefoon werd eigenlijk gelijk met de Stelling geboren) gebruikte het leger lampen en seinvlaggen. Het onderlinge zicht tussen de forten was van groot belang. De verdediging in een cirkel had als voordeel dat men achter een buurfort langs kon vuren zodat de kring altijd gesloten bleef, ook als een fort uitviel. De zichtlijnen mochten ook daarom niet verstoord worden door infra, bebouwing of hoge beplanting.

Het militaire landschap. Uiteraard zijn voor de Stelling van Amsterdam zoveel mogelijk bestaande dijken gebruikt voor de hoofdverdedigingslijn. De ring is compleet gemaakt met aangelegde linedijken, half verharde militaire wegen door weilanden naar kruit en materiaalmagazijnen op strategische, voorraden drinkwater, voedsel en brandstof, een complete wapen en munitiefabriek. Ook de kleine elementen zoals grens of limietpalen zijn er gelukkig nog veel gespaard gebleven. Alles met elkaar is “het verhaal van de stelling” nog over te dragen aan komende generaties.

Heel belangrijk was ook de Kringenwet die tot 1963 nog gold. Waar tot een afstand van zo’n 1000 meter beperkingen bestonden voor gebouwen, infra en beplanting. Die cirkel van 1000 meter wordt ook wel schootsveld genoemd en was niet alleen van toepassing op forten maar ook bij vaste batterijen. In geval van oorlog moest dat een vrij zicht opleveren. Zo ontstond het unieke ringvormige landschap rond onze hoofdstad en is tot zo’n 40 jaar terug vrij onbeschadigd gebleven.

De Taj Mahal in India is een wereldwonder net als 146 meter hoge piramiden van Cheops of Gizeh en de 8,5 duizend kilometer lange Chinese muur. Maar met een doorsnede van 50 kilometer, omtrek van 135 kilometer, oppervlakte van 1200 vierkante kilometer en ruim 40 forten en batterijen is de Stelling van Amsterdam wel een publiekstrekker van jewelste.

Het feit dat er een volk bestaat wat onder de zeespiegel leeft is voor menig buitenlander al de moeite waard om dat land te bezoeken. Maar dat je dat water ook nog eens zo kan managen dat je een vijand kon weren is wel heel interessant. Zo zijn er van de vijf of mogelijk zes miljoen toeristen die Amsterdam bezoeken een groot deel die speciaal voor Werelderfgoederen komen en economisch gezien valt de Stelling van Amsterdam in het rijtje Amsterdam, Zaanse Schans, Keukenhof, Volendam en Kaasmarkt.

Ik zou u twee uur lang kunnen onderhouden over van alles aangaande de Stelling van Amsterdam maar ik heb gelukkig voor de niet geïnteresseerden onder u, slechts 5 minuten.

Ja en dan nu een kritische noot. U als provincie gaat slordig om met zo'n uniek werelderfgoed. O.K. het valt niet mee met een gedecentraliseerde overheid, waar gemeenten de onderdelen moeten bewaken en dingen toestaan zonder u ervan in kennis te stellen, zoals ik onlangs overigens opnieuw bemerkte geheel onwetend. Waar agrariërs liniedijken afgraven, duikers verwijderen, dammen aanleggen, grenspalen beschadigen of slopen. Hoogheemraadschap watervergunningen verleent en grondwaterpeilen verlaagt, zodat funderingen van forten gevaar lopen. Eigenlijk is mijn constatering dat als we in dit tempo doorgaan er van die eerder genoemde "kernwaarden" alleen heel mooie woorden in heel dure nota's overblijven.

Een vierbaansweg aanleggen door een nog vrij ongeschonden deel van de Stelling, terwijl er mede door mij alternatieven zijn ingebracht waar het ontwerpbureau niet naar mocht kijken omdat het afweek van hun opdracht, dat vind ik een gotspe en zal me daartegen blijven verzetten. Dit is overigens mijn ervaring met elke zogenaamde "inspraak" op gebied van infra. De plannen zijn al in een dusdanig stadium dat inspraak als lastig wordt gezien en het wordt afgedaan met kulargumenten.

Bedankt voor uw aandacht

Kees de Wildt

0622393932 opafort@gmail.com